

Mottagare

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Revisionsrapport - Granskning av omställningen till en god och nära vård

Förslag till beslut

- Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att anta yttrandet som sitt eget.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma med en beskrivning av vilka indikatorer som bedöms relevanta för omställningen.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att fortsätta genomföra analyser av möjliga förflyttningar av vård och dess ekonomiska konsekvenser.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma med beskrivning av vilka indikatorer som bedöms relevanta respektive vilka förflyttningar som gjorts till nämnden i november.

Sammanfattning

KPMG har av Region Gotlands revisorer fått i uppdrag att granska regionens arbete med omställningen till en god och nära vård. Syftet med granskningen har varit att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll avseende omställning till en god och nära vård. Vidare har granskningen syftat till att bedöma om regionstyrelsen utövar en ändamålsenlig uppsikt över omställningen.

Den samlade bedömningen är att hälso- och sjukvårdsnämnden i allt väsentligt har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll avseende omställningen till en god och nära vård. KPMG lämnar slutligen fem rekommendationer till hälso- och sjukvårdsnämnden på åtgärder för att stärka styrning, uppföljning och interna kontrollen av omställningsarbetet.

Ärendebeskrivning

I Sveriges regioner och kommuner pågår en omställning till en god och nära vård. I Region Gotland benämns omställningen till god och nära vård som omställningen till ett hälsosystem för Hälsa genom hela livet. Omställningsarbetet lokalt utgår ifrån en färdplan som tagits fram gemensamt av hälso- och sjukvårdsförvaltningen, socialförvaltningen, utbildning- och arbetslivsförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen. Färdplanen beskriver bland annat mål och förflyttningar som behöver ske för att ställa om till nära vård. I färdplanen fastställs att varje nämnd ansvarar för den del av omställningen som

behöver ske i sin respektive förvaltning

Att genomföra större organisatoriska och verksamhetsmässiga förändringar samtidigt som hälso- och sjukvården ska upprätthålla tillgänglighet, vårdgaranti, kvalitet och kostnadskontroll är ett komplext uppdrag. Revisorerna har i sin risk- och väsentlighetsanalys för år 2024 bedömt att det finns en risk att genomförandet och implementeringen av omställningen inte sker tillräckligt effektivt, och att arbetet som pågår inte ger tillräckliga effekter. Revisorerna har därför beslutat att genomföra en fördjupad granskning av omställningen till en god och nära vård. Syftet med granskningen har varit att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll avseende omställning till en god och nära vård. Vidare har granskningen syftat till att bedöma om regionstyrelsen utövar en ändamålsenlig uppsikt över omställningen.

Följande revisionsfrågor har varit utgångspunkten för granskningen:

- Har hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av omställningsarbetet?
- Finns det en tydlig och väl förankrad plan för hur former för nära vård ska stärkas?
- Har hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt en ändamålsenligt utformad organisation och struktur som ger förutsättningar för att genomföra omställningen av hälso- och sjukvården?
- Har hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt att det beslutats om ekonomiska prioriteringar som ger stöd åt omställningsarbetet?
- Har hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt att det finns former för samverkan med andra verksamheter som berörs av omställningsarbetet?

Samt har regionstyrelsen tillräcklig uppsikt över arbetet med omställningen? Granskningen har i huvudsak omfattat hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med omställningen till en god och nära vård samt styrelsens uppsiktsplikt. I granskningen ingår även privata vårdgivare.

Den samlade bedömningen är att hälso- och sjukvårdsnämnden i allt väsentligt har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll avseende omställningen till en god och nära vård.

KMPGs rekommenderar att hälso- och sjukvårdsnämnden vidtar följande åtgärder:

1. Säkerställa att omställningsarbetet och dess syfte är förankrat hos alla medarbetare som berörs av omställningen till god och nära vård.
2. Ta fram och fastställa tydliga och mätbara indikatorer för omställningsarbetet i enlighet med det arbete som pågår.
3. Säkerställa att de privata vårdcentralerna får likvärdig information om omställningsarbetet som vårdcentralerna i egen regi.

4. Säkerställa att ekonomiska prioriteringar som ger stöd åt omställningsarbetet beslutas.
5. Tillse att en analys av möjliga ekonomiska förflyttningar och/eller prioriteringar för att stödja omställningsarbetet utifrån Gotlands förutsättningar genomförs.

Rekommendationer som riktas mot Regionstyrelsen är att: fastställa former för uppsiktsplikten över övriga nämnder och därigenom stärka uppsikten över omställningsarbetet som sker i de olika förvaltningarna.

Bedömning

Ett omfattande arbete har genomförts för att förankra skälen för och bakgrunden till omställningen såväl inom förvaltningen såväl bland chefer som medarbetare, men också i samverkan både med privata utförare (vårdcentraler liksom utförare inom hemtjänst) som i samverkan med andra förvaltningar. Förvaltningen bedömer att snarare än att fokusera på att säkerställa att omställningsarbetet och dess syfte är förankrat hos alla medarbetare finns ett fortsatt behov av att kommunicera riktningen för det som omställningen innehåller exempelvis vikten av kontinuitet och delaktighet, med fasta kontakter i vården och omsorgen som infrastruktur för att uppnå detta.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt med indikatorer för att följa omställningsarbetet och ser behov av att tydliggöra vilka indikatorer som bedöms relevanta för omställningen.

Avseende likvärdig information till utförare bedömer förvaltningen att privata vårdcentraler får likvärdig information som egenregion. För att ytterligare säkerställa att information gått fram likvärdigt kommer uppföljningen som sker årligen med samtliga vårdcentraler att kompletteras med frågor kring detta.

Revisionsrapporten rekommenderar att nämnden ska besluta om ekonomiska prioriteringar som stöd för omställningsarbetet. Förvaltningen anser att primärvården har varit prioriterad i budgetarbetet under senare år givet de ekonomiska förutsättningarna.

Vidare rekommenderas hälso- och sjukvårdsnämnden att tillse att en analys av möjliga ekonomiska förflyttningar och/eller prioriteringar för att stödja omställningsarbetet utifrån Gotlands förutsättningar genomförs. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedömer att arbetet med att genomföra förflyttningar behöver fortsätta men anser att det är viktigt att utgångspunkten är att patienter ska omhändertas på rätt vårdnivå och med hänsyn till Gotlands specifika förutsättningar. En analys bör således inte ta utgångspunkt från ekonomi.

Avslutningsvis vill förvaltningen framhålla att det är olyckligt att socialnämnden inte ingått i granskningen och att företrädare från socialnämnden/socialförvaltningen inte bjudits in att komma med synpunkter då de både utgör en central del i omställningen respektive är en viktig samverkanspart.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hälso- och sjukvårdsförvaltningen daterad 2025-03-18

Yttrande daterat 2025-04-16

Revisionsrapport. Granskning av omställningen till en god och nära vård 2025-01-21 inkom
2025-02-10

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Skickas till

Revisorerna enligt anvisning
Regionstyrelseförvaltningen